ប្រសិនបើមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមស្លាប់អស់

ខៀវ ប៉ុណ្ណារី : ជនរងគ្រោះនៃអំពើអាស្រូវប្តី

មរណភាពរបស់ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី នៅថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៣ ធ្វើឲ្យមានការផ្តោតអារម្មណ៍កាន់តែច្រើនឡើងទៅលើមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលមានវ័យកាន់តែចាស់ ព្រមទាំងការរៀបចំឲ្យមានតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំដែលនៅរស់ទាំងស្រីទាំងប្រុសដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅកាលពីអតីតកាល ។ ការស្លាប់របស់ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី មានសក្តានុពលក្នុងការបំភ្លឺដល់រឿងមួយទៀតដែលគេតែងតែមើលរំលងទាក់ទងនឹងអតីតកាលរបស់ខ្មែរក្រហម ពោលគឺតួនាទីរបស់ស្ត្រីដែលជាជនដៃដល់ផង និងជាជនរងគ្រោះផង ។ ប៉ុន្តែគួរឲ្យសោកស្តាយ ជារឿយៗស្ត្រីដែលជាប្រធានបទនៃការសិក្សាត្រូវបានផាត់ចោល ហើយបែរជានិយាយតែអំពីចំណុចសំខាន់ៗរបស់ខ្លួននៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រទៅវិញដូចជាប្រពន្ធរបស់បុរសល្បីល្បាញម្នាក់ ។ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី គឺជាប្រធានបទមួយដែលចាំបាច់ ប៉ុន្តែមិនមែនសិក្សាត្រឹមតែភាពជាប្រពន្ធរបស់គាត់ទេ គឺត្រូវសិក្សាអំពីសិទ្ធិរបស់គាត់ផ្ទាល់ទៀតផង ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍និងអស្ចារ្យណាស់ក្នុងការអានដំណើររឿងដ៏វែងឆ្ងាយតាំងពីវ័យកុមាររបស់ ប៉ុណ្ណារី ចាប់ពីសិស្សសាលាដែលអាចនឹងមានជោគជ័យរហូតមកដល់នារីជាមេដឹកនាំមួយរូបនៃរបបយង់ឃ្នងរួចមកក្លាយជាស្ត្រីវិកលចរិតដែលត្រូវការចាំបាច់នូវការថែទាំឥតដាច់ ។ ដោយសារខ្វះប្រភពឯកសារដើមនិងឯកសារទីពីរទាក់ទងនឹងជីវិតរបស់ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី ហើយដោយសារភាពអាក់រអួលនៃដំណើររឿងដោយសារភាពវិកលរបស់ ប៉ុណ្ណារី បណ្តាលឲ្យការស៊ើបអង្កេតអំពីជីវិត និងពេលវេលាដែល ខៀវ ប៉ុណ្ណារី បានឆ្លងកាត់នោះ មានសំណួរច្រើនជាងចម្លើយ ។

ខៀវ ប៉ុណ្ណារី កើតឆ្នាំ១៩២០ នៅខេត្តបាត់ដំបង ។ ឪពុករបស់ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី គឺជាចៅក្រម ។ គ្មានឯកសារដែលរក្សាទុកនិយាយអំពីម្តាយរបស់ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី ឡើយ ។ បើតាមសំណេររបស់ អេលីហ្សាប៊ែត ប៊ែកឃ័រ ដែលនិពន្ធសៀវភៅក្រោមចំណងជើងថា «ពេលសង្គ្រាមផុតរលត់ទៅ» បានបញ្ជាក់ថាក្រោយពេល ខៀវ ប៉ុណ្ណារី និងប្អូនស្រី ត្រឡប់មកពីទីក្រុងប៉ារីសវិញ អ្នកទាំងពីរមិនបានមកលេងនឹងម្តាយដែលខំមកស្កាត់រកជួបនៅភ្នំពេញហើយរង់ចាំអស់រយៈពេលពីរខែនោះទេ ។ ការឃ្លាតចាកពីម្តាយបែបនេះគឺដោយសារមានបញ្ហានៅក្នុងគ្រួសារ ។ ឪពុកអ្នកទាំងពីរដែលរត់ចោលម្តាយទៅរកស្រីផ្សេង ។ ទោះបីជា ខៀវ ប៉ុណ្ណារី និង ខៀវ ធីរិទ្ធ ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សានៅប្រទេសកម្ពុជាក្តី ប៉ុន្តែនៅពេលទៅបន្តការសិក្សានៅប្រទេសបារាំង ខៀវ ប៉ុណ្ណារី មានអារម្មណ៍ជិតដាមយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដោយសារការបែកបាក់គ្រួសារនេះ ។

ប៉ុណ្ណារី និង ធីរិទ្ធ រៀនចប់នៅវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ ។ ប៉ុណ្ណារី គឺជាស្ត្រីទីមួយ ដែលបានទទួលសញ្ញាប័ត្របាក់ឌុបមកពីប្រទេសបារាំង ។ ចំណែកឯប្អូនស្រីរបស់ ប៉ុណ្ណារី គឺជាស្ត្រីទីមួយដែលទទួលបានសញ្ញាប័ត្រអក្សរសាស្ត្រអង់គ្លេស ។ សមិទ្ធផលទាំងនេះហាក់មានសារសំខាន់ចេញពីឋានៈរបស់ខ្លួនក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែសមិទ្ធផលទាំងនេះមានកិត្យានុភាពតិចជាងកាលពីដំណាក់កាលដំបូង ។ សញ្ញាប័ត្របាក់ឌុបរបស់ ប៉ុណ្ណារី មានតម្លៃស្មើនឹងសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់វិទ្យាល័យនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំមួយដែលមានលក្ខណៈខ្សោយតែប៉ុណ្ណោះ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ កិត្យានុភាពរបស់ ប៉ុណ្ណារី និង ធីរិទ្ធ ដែលបានមកពីការអប់រំថ្នាក់សម្រាំងបែបនេះ គឺបានមកក្រោយពីបក្សកុម្មុយនិស្តកម្ពុជាទទួលបានភាពល្បីល្បាញ ។ ប្រការនេះមិនមែនមានន័យថា ប៉ុណ្ណារី មិនឆ្លាតនោះទេ ប៉ុន្តែគឺចង់បញ្ជាក់ថាឋានៈដែល ប៉ុណ្ណារី ទទួលបានមិនគួរជាការបញ្ជាក់អំពីជោគជ័យរបស់ ប៉ុណ្ណារី នោះឡើយ ។

នៅឆ្នាំ១៩៤៩ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី ធ្វើដំណើរជាមួយប្អូនស្រីទៅកាន់ទីក្រុងប៉ារីសដើម្បីយកសញ្ញាប័ត្រខាងអប់រំ ។ បំណងរបស់ ខៀវ ធីរិទ្ធ នៅទីក្រុងប៉ារីសគឺចង់ចូលរៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ

និងរៀបការជាមួយ អៀង សារី ដែលជាមេដឹកនាំកុម្មុយនិស្ត ទើបតែលេចមុខនិងរៀនមុន ខៀវ ធីរិទ្ធ មួយឆ្នាំនៅវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ ។ ឱកាសនេះធ្វើឲ្យ ប៉ុណ្ណារី ជួបគ្នាជាមួយនឹង សាឡុត ស ដែលជាមេដឹកនាំកុម្មុយនិស្តម្នាក់ដែលក្រោយមកមិនយូរប៉ុន្មានមានរហស្សនាមថា “ប៉ុល ពត” មានអាយុប្អូន ប៉ុណ្ណារី ៥ឆ្នាំ ។

នៅឆ្នាំ១៩៥១ សាឡុត ស ក្រោយពីប្រឡងធ្លាក់បីឆ្នាំជាប់ៗគ្នាមក ត្រូវរដ្ឋាភិបាលផ្តាច់អាហារូបករណ៍ ហើយក៏សម្រេចចិត្តត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញ ។ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី ក៏ត្រូវបានផ្តាច់អាហារូបករណ៍ដែរ ប៉ុន្តែមិនមែនធ្លាក់ដោយសារពិន្ទុមិនល្អនោះទេ ផ្ទុយមកវិញគឺដោយសារការពាក់ព័ន្ធនយោបាយ គឺការចាប់ផ្តើមកសាងខ្សែរយៈកុម្មុយនិស្ត ។ ត្រង់ចំណុចនេះមិនមានអ្វីបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ទេ ថាតើ ប៉ុណ្ណារី មានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងមនោគមវិជ្ជាកុម្មុយនិស្តដោយរបៀបណា ។ ប្អូនស្រីរបស់ ប៉ុណ្ណារី បានជំរុញឲ្យ ប៉ុណ្ណារី ចូលរៀនវគ្គសិក្សាទ្រឹស្តីម៉ាក្សស៊ីសនិយម នៅទីនោះហើយដែល ប៉ុណ្ណារី បានជួបជាមួយ សាឡុត ស ។ ប៉ុន្តែគ្មានឯកសារណាបញ្ជាក់អំពីជំនឿរបស់ ប៉ុណ្ណារី ទៅលើកុម្មុយនិស្តនិងប្រសិទ្ធភាពរបស់លទ្ធិកុម្មុយនិស្ត ។ គេអាចត្រឹមតែស្មានៗថា ការសេពគប់ជាមួយ សាឡុត ស បានបង្ហាញអំពីចំណាប់អារម្មណ៍របស់ ប៉ុណ្ណារី ទៅលើមនោគមវិជ្ជាកុម្មុយនិស្ត ព្រមទាំងភ្ជាប់ ប៉ុណ្ណារី យ៉ាងមាំទៅនឹងចលនានេះ ដោយមិនគិតអំពីជំនឿផ្ទាល់ខ្លួន ។

នៅពេលដែលអ្នកទាំងពីរវិលត្រឡប់មកភ្នំពេញវិញដែលជាទីក្រុងមួយស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់សម្តេច សីហនុ ប៉ុណ្ណារី បានចាប់ផ្តើមបោះពុម្ពផ្សាយទស្សនាវដ្តីមួយមានចំណងជើងថា “នារី” ។ ទស្សនាវដ្តីនេះមានផ្សាយអំពីការធ្វើម្ហូបនិងអត្ថបទនានាអំពីម៉ូតខោអាវទាន់សម័យ ព្រមទាំងការថែរក្សាសម្ផស្ស ក៏ដូចជាបញ្ហាសង្គមដូចជាការចិញ្ចឹមកូនជាដើម ដោយមានចំណងជើងគួរឲ្យទាក់ទាញដូចជាថា “តើគួរអប់រំកុមារនៅក្នុងសេរីភាព ឬការជិះជាន់” ។ ប៉ុណ្ណារី បានបកប្រែរឿងនិទានពីភាសាបារាំង ដូចជា “អ្នកភ្ជួរស្រែនិងកូន” ហើយបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងទស្សនាវដ្តីនារីដែលដាក់លក់នៅហាង “Petit Paris” នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។

នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការបំពេញការងារនេះ ប៉ុណ្ណារី បង្ហាញនូវសមានចិត្តទៅរកកុម្មុយនិស្តតិចតួចណាស់ ។ ម៉ី កំផត ដែលក្លាយជាប្រធានធនាគារឯកជនដ៏ធំមួយនៅទីក្រុងភ្នំពេញ គឺជាសិស្សរបស់ ប៉ុណ្ណារី នៅវិទ្យាល័យឆ្នាំដំបូង ។ លោកនៅចាំបានថា ប៉ុណ្ណារី មានប្រាជ្ញាវ័យឆ្លាតនិងមានគំនិតជាតិនិយម ប៉ុន្តែមិនដឹងថានៅក្នុងថ្នាក់រៀនគំនិតកុម្មុយនិស្តនិងជាតិនិយមនេះចេញពីខ្លួន ប៉ុណ្ណារី ផ្ទាល់ឬជាគំនិតរបស់ សាឡុត ស ដែលរៀបការជាមួយគ្នានៅឆ្នាំ១៩៥៦នោះទេ ។

ប្អូនស្រីរបស់ ប៉ុណ្ណារី ឈ្មោះ អៀង ធីរិទ្ធ និយាយថានៅសម័យនោះ ខ្លួននិងប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃៗទៀតត្រូវតែខិតខំធ្វើការងារដើម្បីឧបត្ថម្ភគ្រួសារនិងបក្ស ពីព្រោះប្តីៗរវល់ចាត់ចែង ហើយអ្នកដទៃទៀតមិនទទួលបានការងារមានប្រាក់កម្រៃខ្ពស់ទេ ។ អៀង ធីរិទ្ធ សរសេរថា “ខ្ញុំឈប់ធ្វើការងារនយោបាយដើម្បីយកពេលទៅបង្រៀននៅសាលារដ្ឋ ។ បងស្រីនិងខ្ញុំទាំងពីរនាក់បងប្អូនជាគ្រូបង្រៀននៅវិទ្យាល័យសាលារដ្ឋ ។ ដើម្បីរស់ខ្ញុំត្រូវតែមានការងារធ្វើ ។ អ្នកទាំងពីរប្រហែលជាផ្តល់ថវិកាដល់បក្ស ។ ភ័ស្តុតាងថ្មីៗបង្ហាញថា ថវិកាភាគច្រើនបានមកពីប្រទេសចិន មិនមែនបានមកពីវិទ្យាល័យដែល ប៉ុណ្ណារី និងប្អូនស្រីបង្រៀនឡើយ ។

មានភ័ស្តុតាងមួយចំនួនបង្ហាញថា ប៉ុណ្ណារី បន្តធ្វើការបក្សយ៉ាងសកម្ម មិនត្រឹមតែឧបត្ថម្ភបក្សជាថវិកាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែភ័ស្តុតាងបញ្ជាក់អំពីបញ្ហានេះមានលក្ខណៈមិនពេញលេញឡើយ ។ នៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ មានការបាញ់ប្រហារគ្នានៅតាមវិថីនានានៅទីក្រុងភ្នំពេញរវាងជនកុម្មុយនិស្តនិងកងកម្លាំងសីហនុ ។ នៅក្នុងការវាយប្រយុទ្ធមួយនោះ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី ហៀបតែនឹងត្រូវចាប់ខ្លួនបានទៅហើយ ប៉ុន្តែនៅមិនទាន់ដឹងថា ប៉ុណ្ណារី ត្រូវចាប់ខ្លួនខុសកន្លែងឬខុសពេលវេលា ឬក៏ ប៉ុណ្ណារី ជាសមាជិកសកម្មនៅក្នុងការប្រយុទ្ធនោះយ៉ាងណានោះទេ ។ ការបង្ហាញមួយទៀតអំពីការបន្តបំណងនយោបាយរបស់ ប៉ុណ្ណារី គឺការបង្កើតអង្គការនារីកុម្មុយនិស្តនៅឆ្នាំ១៩៦១ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះសោត នៅឆ្នាំ១៩៧៣ ប៉ុណ្ណារី ត្រូវបានតែងតាំងជាលេខាបក្សខេត្តកំពង់ធំ ។ ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ ប៉ុណ្ណារី តំបន់នេះក្លាយជាតំបន់តឹងរ៉ឹងខ្លាំងណាស់ ដែលអនុវត្តនយោបាយបក្សបានកម្រិតខ្ពស់បំផុត ។ យុទ្ធជនមកពីតំបន់នេះរំពុកឡើងវិញថា

“នៅតំបន់កំពង់ធំ អង្គការដឹកនាំដោយមនុស្សម៉ឺងម៉ាត់ណាស់ ។ វិន័យរឹងរិតតែគួរឲ្យខ្លាច ។ ការសម្លាប់កើតមានច្រើន...” ។

ប៉ុន្តែចម្ងល់នៅតែមានទៅលើសារជាតិពិតនៃអង្គការនារីនេះដែល ប៉ុណ្ណារី បង្កើតឡើងដោយស្ងាត់ៗនៅឆ្នាំ១៩៦១ ។ មកដល់ឆ្នាំ១៩៧៦ អង្គការនេះប្រែឈ្មោះទៅជា “សមាគមនារីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ” ។ វាអាចជាការពិតដែលថា អង្គការនោះមានបំណងក្តាប់អំណាចនិងឥទ្ធិពលពិតប្រាកដ ប៉ុន្តែការប្រយុទ្ធគ្នាដែលរុញច្រាន ប៉ុណ្ណារី និងមិត្តរួមលទ្ធិកុម្មុយនិស្តដទៃទៀតឲ្យទៅនៅជនបទកាលពីឆ្នាំ១៩៦៥ ក៏មិនស្របគ្នាទៅនឹងបេសកកម្មរបស់អង្គការនេះដែរ ។ វាហួសពីការពិតទៅទៀតថាអង្គការនេះដើរតួយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការទាក់ទាញស្ត្រីឲ្យចូលបម្រើបុព្វហេតុបដិវត្តន៍ ហើយមានមន្ទិលសង្ស័យថាក្រោយឆ្នាំ១៩៧៥ ប៉ុណ្ណារី គឺជាមេដឹកនាំសំខាន់ម្នាក់ ។ ចលនាកុម្មុយនិស្តឡាវនិងវៀតណាមបានព្យាយាមអស់ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយក្នុងការទាក់ទងជាមួយសមាគមនារីកម្ពុជា ពីព្រោះអតីតចលនាទាំងនេះមានអង្គការនារីដែលមានឥទ្ធិពលជាច្រើន ។ រហូតមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៦ ទើបសមាគមនារីកម្ពុជាចាប់ផ្តើមដំណើរការដ៏សំខាន់របស់ខ្លួនទៅលើក្រុមផ្សេងៗទៀត ។ ចាប់ពីថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ដល់ថ្ងៃទី៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦ គណៈប្រតិភូដែលមានសមាជិកប្រាំនាក់បានធ្វើដំណើរទៅប្រទេសវៀតណាម ប៉ុន្តែក្នុងពេលនោះ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី ដែលជាប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យជាផ្លូវការ មិនបានចូលរួមជាមួយគណៈប្រតិភូនោះឡើយ ។ សមាគមនារីកម្ពុជាបានអញ្ជើញខាងវៀតណាមមកបំពេញទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជាម្តង ។ នៅថ្ងៃទី៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ គណៈប្រតិភូវៀតណាមបានមកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញ ។ តាមសម្តីរបស់អ្នកដឹកនាំគណៈប្រតិភូសមាគមនារីវៀតណាម

ហាទីគី បានឲ្យដឹងថា ប៉ុណ្ណារី គ្មានវត្តមាននៅអំឡុងពេលទស្សនកិច្ចចំនួនមួយសប្តាហ៍នោះទេ ។ ធីរិទ្ធ ពន្យល់ហេតុផលថា ខ្លួនគឺជាអ្នកតំណាងសមាគមនារីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ នៅពេលដែល ហាទីគី សួរអំពី ប៉ុណ្ណារី, ធីរិទ្ធ ឆ្លើយថា ប៉ុណ្ណារី មានជំងឺ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ អត្ថបទយកការណ៍អំពីទស្សនកិច្ចនេះដែលផ្សាយតាមវិទ្យុភ្នំពេញ មិនបាននិយាយអំពី ប៉ុណ្ណារី ហើយក៏គ្មានជនជាតិខ្មែរណាម្នាក់និយាយថា ប៉ុណ្ណារី ជាប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជាដែរ ទោះបីជាគ្មានអ្នកណាចេញមុខកាន់តំណែងនេះក៏ដោយ ។ នៅជិតបញ្ចប់ដំណើរទស្សនកិច្ចនេះ ហាទីគី មានចំណាប់អារម្មណ៍ថា គ្មានសមាគមនារីកម្ពុជាពិតប្រាកដទេ ។

អាចមានការពន្យល់ពីរយ៉ាងទៅលើភាពស្រពេចស្រពិលនេះ ។ វាទំនងដូចជាថា នៅត្រង់ចំណុចពេលវេលានេះ ប៉ុណ្ណារី ចេញជារោគសញ្ញាវិកលចរិតរួចទៅហើយ គ្រាន់តែជំងឺនេះមិនទាន់វិវត្តពេញទំហឹង ។ ប៉ុណ្ណារី គឺជាប្រធានអង្គការនេះយ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយការលាលែងរបស់ ប៉ុណ្ណារី អាចបណ្តាលឲ្យសមាគមនេះរលាយ ។ ផ្ទុយមកវិញ អង្គការនេះមិនដែលមានតួនាទីច្រើននៅក្នុងចលនាកុម្មុយនិស្តកម្ពុជាទេ ហើយការលាលែងរបស់ ប៉ុណ្ណារី មានឥទ្ធិពលតិចតួចប៉ុណ្ណោះទៅលើតួនាទីដែលមានលក្ខណៈខ្សោយស្រាប់ទៅហើយនោះ ។ ទោះជាក្នុងកម្រិតណាក៏ដោយ នៅពេលដែលខ្មែរក្រហមកាន់កាប់ប្រទេសកម្ពុជាពេញទំហឹង សុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ ប៉ុណ្ណារី ស្ថិតក្នុងដំណើរដាបទៅៗឈានទៅរកភាពទ្រុឌទ្រោមទៅហើយ ។ មានការលើកឡើងមួយចំនួនថា វិកលភាពរបស់ ប៉ុណ្ណារី កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើងនៅពេលដឹងថា ប៉ុល ពត មានប្រពន្ធរួចម្តងទៅហើយនៅមុនពេលដែលខ្លួនរៀបការជាមួយ ប៉ុល ពត នោះ ហើយថាថែមទាំងមានកូនប្រុសមួយទៀតផង ។ ដោយមានការឈឺចាប់ នឹងការជិតក្បត់របស់ឪពុកខ្លួនដែលរត់ចោលម្តាយទៅរកស្រីបម្រើក្មេង ការដឹងថា ប៉ុល ពត មានប្រពន្ធមានថែមទាំងកូននោះ អាចធ្វើឲ្យ ប៉ុណ្ណារី កាន់តែវិលវល់មួយកម្រិតទៀត ។ ប៉ុណ្ណារី ទទួលការមើលថែទាំក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ទាំងនៅក្នុងផ្ទះ និងនៅក្រៅក្រុងដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយពីប្តីខ្លួន ។ ប្រជាជនកម្ពុជាបានខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើការកសាងសង្គមជាតិឡើងវិញអស់រយៈពេលជាង២០ឆ្នាំហើយ ចំណែកឯ ប៉ុណ្ណារី វិញ នៅតែរីករាយក្នុងលក្ខណៈវិកលកម្មរហូតដោយមិនដឹងអំពីទុក្ខវេទនានិងភាពខ្ទេចខ្ទាំ ដែលត្រូវធ្លាក់មកលើប្រទេសបក្សនិងស្វាមីរបស់ខ្លួន ជាពិសេសចំពោះខ្លួនឯងផ្ទាល់ឡើយ ។

មរណភាពរបស់ ប៉ុណ្ណារី នៅក្នុងឆ្នាំនេះទំនងជាមិនដូចការស្លាប់របស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមផ្សេងៗទេ ពោលគឺមិនមានផលប៉ះពាល់ដល់ការចងចាំជាសមូហភាពនៅកម្ពុជាឡើយ ។ ការចងចាំរបស់ ប៉ុណ្ណារី បានបាត់បង់យូរណាស់មកហើយ ចាប់ពីមុនពេលការស្លាប់របស់ ប៉ុណ្ណារី មកម្ល៉េះ ហើយប្រសិនបើ ប៉ុណ្ណារី នៅរស់ក៏មិនអាចជួយដល់តុលាការបានច្រើនដែរ ។ ប៉ុន្តែមរណភាពនេះធ្វើឲ្យយើងស្វែងរកបញ្ហាអំពីសមភាព និងអំណាចនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ខ្មែរក្រហមមិនបានធ្វើការងារឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពស្ត្រីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ទោះជាខ្លួនឃោសនាអំពីសមភាពនេះគ្រប់ពេលក៏ដោយ ។ ខ្មែរក្រហមបានផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពនៅកម្ពុជា ប៉ុន្តែបែរបានផ្លាស់ប្តូរឲ្យទៅរកឋាននរកសម្រាប់បុរសនិងស្ត្រី ។ មានយុត្តិធម៌ដែលគួរឲ្យរំភើបនៃដំណើរចាប់ផ្តើមពីខ្ពស់មកទាបធ្លាក់ចូលក្នុងវិកលភាព ។ ប៉ុន្តែក៏មានយុត្តិធម៌ត្រូវខកខានដែរ ។ ប៉ុណ្ណារី មិនត្រូវប្រឈមមុខនឹងបាបកម្មរបស់ខ្លួនឡើយ ។ ប៉ុណ្ណារី ត្រូវបានការពារដោយវិកលភាពរបស់ខ្លួន ។ ប្អូនស្រីរបស់ ប៉ុណ្ណារី អាចផ្តល់កិត្តិយសឲ្យ ប៉ុណ្ណារី នៅពេលបូជាសពជាមួយនឹង "អំពើល្អនិងការលះបង់... សម្រាប់ប្រជាជនជាទីស្រលាញ់និងជាតិរបស់ខ្លួន" ។ វាហាក់ដូចជាច្បាស់ណាស់ថា ប៉ុណ្ណារី ដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងរបបប្រល័យពូជសាសន៍គឺជាជនដៃដល់ ប៉ុន្តែគេត្រូវតែទទួលស្គាល់ថា ប៉ុណ្ណារី ទំនងជាជនរងគ្រោះនៃអំពើអាស្រូវដែលឪពុកនិងប្តីរបស់ខ្លួនបន្សល់ទុកឲ្យ ។ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដទៃទៀតដែលនៅរស់មិនមែនជាជនរងគ្រោះទេ ។ មិនមែនជាជនរងគ្រោះដោយសារប្រជាជន ហើយក៏មិនមែនជនរងគ្រោះដោយវិកលភាពនោះដែរ ។ ប្រសិនបើមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមគេចផុតពីការទទួលខុសត្រូវដោយសារមរណភាពរបស់ខ្លួននោះ ទំនងជាថាជាតិខ្មែរនឹងទទួលរងនូវការបោកប្រាស់ ព្រមទាំងមិនអស់ចិត្តចំពោះអ្វីដែលខ្លួនចង់បានយ៉ាងទទូចនោះ ។

ចូអាណា រ៉េបេកា ម៉ាន់សុន

មាគ៌ាឆ្ពោះទៅរកការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជា

សេចក្តីផ្តើម

នៅឆ្នាំ២០០០ ខ្ញុំបានចូលបម្រើការជាបុគ្គលិកស្រាវជ្រាវនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលមានគោលដៅចម្បងពីរគឺ «ការចងចាំ» និង «យុត្តិធម៌» ។ គោលដៅទាំងពីរនេះជួយដល់ការស្ថាបនាសន្តិភាពនិងការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជា ។ នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ខ្ញុំមានឱកាសស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(ត្រូវបានស្គាល់ជាទូទៅថារបបខ្មែរក្រហម) ដែលកាន់អំណាចនៅប្រទេសកម្ពុជារវាងឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩ ហើយបានបណ្តាលឲ្យប្រជាជនស្លូតត្រង់ប្រមាណពីរលាននាក់ស្លាប់បាត់បង់ជីវិតដោយសារការអត់ឃ្លាន ការបង្ខិតបង្ខំឲ្យធ្វើពលកម្មហួសកម្លាំង ជំងឺ និងការកាប់សម្លាប់ ។ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបោះពុម្ពផ្សាយសៀវភៅរបស់ខ្ញុំមួយក្បាលដែលមានចំណងជើងថា *«កងទ័ពខ្មែរក្រហមលេខ៧០៣: ពីជ័យជម្នះឆ្ពោះទៅការបំផ្លាញខ្លួនឯង»* ។

សៀវភៅដែលចេញរូបរាងមកនេះ គឺបានមកអំពីការស្រាវជ្រាវឯកសារដែលបន្សល់ទុកមកពីរបបខ្មែរក្រហម បទសម្ភាសន៍អតីតជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់នៃរបបខ្មែរក្រហម ។ សៀវភៅនេះរៀបរាប់អំពីដំណើរជីវិតអតីតជនរងគ្រោះ និងជនដៃដល់ទាំងនោះ ។

យុទ្ធជនទាំងនោះជាមនុស្សសាមញ្ញដូចមនុស្សរាល់គ្នាអីចឹងដែរ ពោលគឺជាមនុស្សដែលត្រូវបានដឹកនាំទៅរកផ្លូវខុសដោយមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមឆ្កួតលីលាមួយចំនួនតូច ។ ជនដែលត្រូវបានបោកប្រាស់នាំទៅរកផ្លូវខុស យើងមិនត្រូវស្អប់ខ្ពើមនិងភ័យខ្លាចនោះទេ ។ អ្វីដែលអ្នកទាំងនោះត្រូវការគឺ ការអប់រំ (មិនមែនជាការស្តីបន្ទោសឬដាក់កំហុស) ដោយនាំឲ្យចូលមករួមរស់នៅក្នុងសង្គមជាតិវិញ ។ ការឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការពិតដូចដែលស្តែងនៅក្នុងសៀវភៅនេះនឹងជួយអ្នកអានកុំឲ្យមានអារម្មណ៍ថាសេចក្តីស្អប់គឺជាចម្លើយទៅនឹងរឿងរ៉ាវដ៏គួរឲ្យរន្ធត់នៃរបបខ្មែរក្រហម ។ ការពិតនឹងធ្វើឲ្យមានអារម្មណ៍ធូរស្បើយ លែងខ្វល់ខ្វាយនិងនាំឲ្យមានការរួបរួមផ្សះផ្សាជាមួយអ្នកផ្សេងទៀត ។

នៅអំឡុងពេលនៃការសរសេរសៀវភៅនេះ ជារឿយៗខ្ញុំបានទៅវិទ្យាល័យនិងមហាវិទ្យាល័យមួយចំនួននៅទីក្រុងភ្នំពេញដើម្បីនិយាយទៅកាន់សិស្សនិងនិស្សិតអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជានៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ខ្ញុំបានចាប់អារម្មណ៍ចំពោះសិស្សនិងនិស្សិតជាច្រើននាក់ដែលសួរមកកាន់ខ្ញុំថា «តើហេតុដូចម្តេចបានជាប្រជាជនខ្មែរដែលមានចរិតស្លូតបូត សុភាពរាបសា បែរជាសម្លាប់មនុស្សយ៉ាងសាហាវព្រៃផ្សៃយ៉ាងដូច្នេះទៅវិញ?» ។ នេះគឺជាសំណួរដែលខ្ញុំពិបាកផ្តល់ចម្លើយ ។ ភ្ជាប់ជាមួយនឹងសំណួរនេះ ខ្ញុំបានបញ្ជាក់ថា ប្រហែលមានតែមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះដែលអាចផ្តល់នូវចម្លើយគួរឲ្យជឿជាក់បានចំពោះអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នេះ ។

ចម្ងល់បែបនេះ ក៏បានកើតមានឡើងដូចគ្នាចំពោះជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់ថ្នាក់ក្រោមនៃរបបខ្មែរក្រហម ដែលខ្ញុំបានជួបសម្ភាសដែរ ។ អតីតអ្នកទោសមន្ទីរស-២១(គុកទួលស្លែង) ចំនួនពីរនាក់ដែលនៅរស់រានមានជីវិតរហូតមកទល់សព្វថ្ងៃបាននិយាយថាគាត់មិនដឹង និងមិនយល់ទាល់តែសោះរហូតមកទល់សព្វថ្ងៃនេះថាហេតុអ្វីបានជាខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនគាត់ ។ នៅពេលវេលានិងទីកន្លែងខុសគ្នា ខ្ញុំបានសួរសំណួរមួយទៅកាន់អតីតយុទ្ធជនមន្ទីរស-២១ចំនួន៩នាក់ថា «តើហេតុអ្វី បានជាអ្នកទោសខ្មែរក្រហមទាំងនោះត្រូវតែយកទៅសម្លាប់ចោល?» ។ ចម្លើយជារួមរបស់អ្នកទោសទាំងនោះគឺ «អង្គការប្រាប់ថា មនុស្សដែលអង្គការចាប់យកមកទីនោះ (ស-២១) គឺជាខ្មាំង ។ យើងត្រូវតែធ្វើការតាមតួនាទីរបស់ខ្លួន ។ យើងមិនត្រូវដឹងអំពីកិច្ចការរបស់អ្នកដទៃ ។ បើយើងមិនធ្វើតាមអង្គការ យើងនឹងត្រូវស្លាប់ បងប្អូននិងឪពុក

ម្តាយយើងក៏ត្រូវស្លាប់ដូចយើងដែរ ។»

សំណួរនិងភាពស្រពេចស្រពិលអំពីប្រវត្តិសាស្ត្របែបនេះ បានបង្កើតឲ្យមាននូវភាពមិនស្ងប់អារម្មណ៍ ការចោទប្រកាន់ ការចងអាឃាតគ្នា ភាពវិលវល់នឹងអតីតកាលដែលជាមរតកនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ ស្ថានភាពកម្ពុជាបច្ចុប្បន្នត្រូវតែមានដំណោះស្រាយនិងបញ្ចប់នូវបញ្ហាខាងលើនេះ ។ សន្តិភាពនិងការផ្សះផ្សាជាតិនឹងនាំឲ្យមានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនិងការអភិវឌ្ឍន៍ ។ ប្រសិនបើគ្មានយុត្តិធម៌ពិតប្រាកដ ក៏គ្មានសន្តិភាពដែរ ។

វិធាននានាចំពោះដំណើរការផ្សះផ្សាជាតិនេះ ខ្ញុំនឹងបង្ហាញតាមរយៈបទពិសោធន៍ដែលខ្ញុំធ្លាប់បានបម្រើការនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ វាមិនមែនជាការងាយស្រួល និងអាចកើតឡើងតែមួយព្រិចភ្នែកនោះទេ ហើយក៏មិនមានវិធីដែលអាចផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈរបស់ប្រជាជនខ្មែរ ចំពោះការគិតអំពីខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃភ្លាមៗនោះដែរ ។ លោក ឆាំង យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាយល់ឃើញថា «ការផ្តល់ឱកាសឲ្យអតីតជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់និយាយ និងស្តាប់ពាក្យការពិតទាំងសងខាងនឹងនាំឲ្យមានការរសាយចិត្ត ។ ប្រសិនបើមិនបានស្តាប់ពាក្យទាំងសងខាងតើនឹងអាចដឹងការពិតយ៉ាងដូចម្តេច? តើយើងនឹងត្រូវអត់ឱននិងផ្សះផ្សាគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច?» ។

ដើម្បីជាមធ្យោបាយនិងដំណោះស្រាយចំពោះការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជា ជាដំបូងខ្ញុំនឹងបង្ហាញដោយសង្ខេបអំពីភាពមិនចុះសម្រុងគ្នារវាងអតីតជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់ បន្ទាប់ពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហមនៅឆ្នាំ១៩៧៩ ។ រឿងរ៉ាវពិស្តារអំពីជីវិតរបស់អ្នកទាំងនោះ ខ្ញុំបានកត់ត្រានៅក្នុងសៀវភៅរបស់ខ្ញុំក្នុងទំព័រ១៨៦ ។ នៅផ្នែកទីមួយខ្ញុំនឹងបង្ហាញអំពីវិធានមួយចំនួនដែលខ្ញុំបានធ្វើជាមួយអតីតជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់នៃរបបខ្មែរក្រហមមួយក្រុម ។ នៅផ្នែកទីពីរ ខ្ញុំនឹងបង្ហាញអំពីកម្មវិធីនានាដោយសង្ខេប (ព័ត៌មានពិស្តារសូមមើល www.dccam.org) ដែលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានធ្វើជុំវិញដំណើរការសន្តិភាពនិងការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជា ទាំងនៅមុននិងក្រោយពេលដែលមានតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ ជាមួយគ្នានេះខ្ញុំនឹងបង្ហាញនូវតួនាទីតុលាការចម្រុះរវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិដែលនឹងកើតឡើងនាពេលខាងមុខចំពោះការថែរក្សាសន្តិភាពនិងការផ្សះផ្សាជាតិពិតប្រាកដនៅកម្ពុជា ។ ខ្ញុំទាញសន្និដ្ឋានដោយពិភាក្សាទៅលើការទាមទារយុត្តិធម៌ សន្តិភាព ការផ្សះផ្សាជាតិរបស់ជនរងគ្រោះក្រោមអំពើទារុណកម្មនៃរបបខ្មែរក្រហម វឌ្ឍនភាពប្រជាធិបតេយ្យនិងសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជា ។

បទពិសោធន៍នៅតាមមូលដ្ឋាន

ឱកាសបានដឹងអំពី «ការពិត» ដែលនាំឲ្យកើតមានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅប្រទេសកម្ពុជាដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងនៃរបបខ្មែរក្រហមពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥រហូតដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ គឺមានសារសំខាន់ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាក៏ដូចជាពិភពលោកទាំងមូល ។ ចាប់តាំងពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំអស់រយៈពេលជាងពីរទសវត្សរ៍ទៅ ហើយដែលសំណួរមិនទាន់មានចម្លើយជាច្រើនបានបន្សល់ទុកដូចជាៈ តើហេតុអ្វីបានជារបបខ្មែរក្រហមកើតឡើង? វាកើតឡើងយ៉ាងដូចម្តេច? អ្វីខ្លះបានកើតឡើង? ហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនខ្មែររាប់លាននាក់ស្លាប់បាត់បង់ជីវិត? ជាមួយនឹងសំណួរទាំងអស់នេះ អតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមានឱកាសបង្វែងដានការពិតនិងលាក់លៀមនូវអំពើជាច្រើនដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងរយៈពេលនៃការកាន់អំណាច ។ ការដែលមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមានឱកាសនិយាយបែបនេះបានធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះនិងកម្មាភិបាលថ្នាក់ក្រោមកាន់តែវិលវល់នឹងស្រមោលអតីតកាលដែលជិតជាមមកពីការដឹកនាំក៏ឆ្គងលីលា ។

ពីធម្មជាតិ ប្រជាជនខ្មែរមានចរិតស្លូតបូត ទៀងត្រង់ រួសរាយរាក់ទាក់ញញឹមញញែមជានិច្ចដែលខ្មែរនិយមហៅថា «ញញឹមអប្សរា» ឬ «ញញឹមបាយ័ន» ។ ដោយសារមានភាពជិតស្និទ្ធនឹងវត្តអារាមព្រះពុទ្ធសាសនាថែមទៀតនោះ កម្រមានអ្នកណាហ៊ានបំពារបំពានលើជីវិតមនុស្ស និងសូម្បីតែជីវិតសត្វក៏ដោយ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យខ្មែរបានប្រៀនប្រដៅកូនចៅឲ្យយល់ឃើញថា អ្នកដែលរកស៊ីចិញ្ចឹមជីវិតដោយការសម្លាប់សត្វដូចជា គោ ជ្រូក មាន់ ទា យកសាច់ ទៅលក់ គឺជាមុខរបរដែលមិនចម្រុងចម្រើនឡើយ ។ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយ

ដែលបានមកពីរបរនេះ គឺជាទ្រព្យក្តៅក្រហាយ ។ ក៏ប៉ុន្តែចាប់តាំងពីមានបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហម ស្ថានភាពដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់ គឺចរិតខ្មែរមួយចំនួនបានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងច្រើន ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយអនាគតកម្ពុជាត្រូវតែរំដោះឲ្យរួចពីមរតកបែបនេះ ។

បន្ទាប់ពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហមនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ អតីតកម្មាភិបាល ខ្មែរក្រហមមួយចំនួនជាពិសេសកងសន្តិសុខត្រូវប្រជាជនចាប់យកទៅសម្លាប់ដើម្បីសងនូវការឈឺចាប់ដែលខ្លួនទទួលរងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ កងសន្តិសុខមួយចំនួនត្រូវប្រជាជនសម្លាប់ដោយវាយនឹងព្រនង់ កាប់នឹងកាំបិតពូថៅ ដុតទាំងរស់ បាញ់សម្លាប់ចោល ចងទម្លាក់ទឹក...។ ប្រជាជនខ្មែរជាច្រើននាក់បាននិយាយពីអំពើឃោរឃៅនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ថ្មីៗបន្ទាប់ពីរួចផុតពីការសម្លាប់រង្គាលសាច់ញាតិដែលបានមកជួបជុំគ្នាតែងតែនិយាយអំពីការលំបាកវេទនានៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមនៅមុនពេលបន្តការសន្ទនារឿងរ៉ាវផ្សេងៗទៀត ។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០ ខ្ញុំបានជួបសម្ភាសជាមួយអតីតកងទ័ពខ្មែរក្រហមចំនួន៤០នាក់ដែលធ្លាប់ការពារនៅព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម ។ មនុស្សភាគតិចបំផុតដែលនិយាយមកកាន់ខ្ញុំដោយមិនមានការភិតភ័យ ផ្ទុយទៅវិញមនុស្សភាគច្រើនក្នុងចំណោមនោះនិយាយដោយលាក់លៀម ។ ទោះបីជាអ្នកទាំងនោះមិនបានធ្វើការនៅកន្លែងសម្លាប់មនុស្សក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែអតីតកាលដែលធ្លាប់បម្រើឲ្យខ្មែរក្រហម ប្រហែលជាអ្នកទាំងនោះយល់ថាមិនគួរបើនិយាយឬមួយនិយាយទៅនឹងអាចមានបញ្ហាដល់គ្រួសាររបស់ខ្លួន ។ ជួនកាលអ្នកទាំងនោះមិនហ៊ានឆ្លើយសូម្បីតែសំណួរសាមញ្ញដូចជា "អ្នករស់នៅកន្លែងណា ឬធ្វើការនៅកន្លែងណានៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម?" ។ ម្តងម្កាល សំណួរបែបនេះត្រូវបានឆ្លើយកាត់ដោយប្រពន្ធឬប្តីរបស់អតីតកងទ័ពខ្មែរក្រហមទាំងនោះទៅវិញ ។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីការជជែកពីនេះពីនោះដែលនាំឲ្យអ្នកទាំងនោះយល់អំពីគោលបំណងនៃបទសម្ភាសន៍ខ្ញុំអាចទទួលបានពត៌មានមួយផ្នែក ។

ផន (មិនមែនជាឈ្មោះពិតប្រាកដ) ត្រូវជាប្រពន្ធរបស់ប្រធានសន្តិសុខឃុំម្នាក់ដែលសព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងខេត្តតាកែវបាននិយាយថាៈ "ភ្លាមៗបន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំប្តីខ្ញុំត្រូវប្រជាជនដែលមានសាច់ញាតិស្លាប់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមចាប់យកទៅចងវាយធ្វើបាបនិងដុតទាំងរស់នៅលើទួលកប់ខ្មោចមួយស្ថិតនៅខាងកើតភូមិ ។ ខ្ញុំមានការខ្លាចចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ។ ប្តីខ្ញុំបានអង្វរករអ្នកស្រុកដែរ ប៉ុន្តែឥតប្រយោជន៍" ។

សព្វថ្ងៃនេះ ផន រស់នៅជាមួយកូនស្រីពីរនាក់ ។ ឆ្លើយនឹងសំណួរដែលថា "យល់ដូចម្តេចចំពោះការស្លាប់របស់ប្តីមីង?" ។ ផន បានឆ្លើយថា "ខ្ញុំមិនដឹងថាយ៉ាងម៉េចទេ ។ នេះគឺជាកម្មផលរបស់គាត់" ។ ប្រជាជនដែលធ្លាប់រស់នៅជាមួយគ្រួសារ ផន នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមបាននិយាយថា ប្តីរបស់ ផន ជាមនុស្សឃោរឃៅបំផុត ។ អ្នកណាក៏ខ្លាចប្តីរបស់ ផន ដែរ ។ គាត់សម្លាប់មនុស្ស ហើយស៊ីថ្លើមមនុស្សទៀត ។

ទុយ គិន

នៅឆ្នាំ១៩៨៤ ទុយ គិន ត្រូវបានអាជ្ញាធរខេត្តកណ្តាលចាប់ឃុំខ្លួនអស់រយៈពេល១៨ខែ ដោយចោទប្រកាន់ពីបទធ្លាប់បម្រើរបបខ្មែរក្រហម និងថាបានសម្លាប់មនុស្សចំនួន៣០០នាក់នៅមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ (គុកទួលស្លែង) ។ មូលហេតុដែលនាំទៅដល់ការចោទប្រកាន់បែបនេះដោយសារតែមានរូបថតពាក់កណ្តាលខ្លួនរបស់ គិន មួយសន្លឹកដែលថតនៅក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមមានដាក់តាំងនៅសារមន្ទីរឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែង ។ តាមរយៈប្រវត្តិរូបនិងសាក្សីមួយចំនួនដែលធ្លាប់ស្គាល់ គិន បាននិយាយថា គិន បានធ្វើការនៅមន្ទីរស-២៤ ដែលជាកន្លែងលត់ដំអ្នកទោសនិងជាសាខារបស់មន្ទីរស-២១ ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ គិន បាននិយាយថា "ខ្ញុំសុំស្បថ ខ្ញុំមិនដែលបានសម្លាប់អ្នកណាម្នាក់ឡើយ ។ ប្រសិនបើយ៉ាងដូច្នេះមែន សូមទេព្តាបរាមុខខ្ញុំទៅចុះ" ។ ទោះជាគាត់ត្រូវបានដោះលែងឲ្យមានសេរីភាពវិញក៏ដោយ ក៏គាត់កំពុងនៅដោយមានការសង្ស័យ និងការគុំគួនពីអ្នកស្រុកនៅឡើយ ។

ញៀប ហូ អតីតយុទ្ធជនកងការពារអ្នកទោសនៅមន្ទីរ

ញៀប ហូ

ស-២១ បាននិយាយថា "អ្នកស្រុកបានហៅខ្ញុំថាមេខ្មែរក្រហម ។ ខ្ញុំមិនខឹងនឹងគេទេ ព្រោះខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើពីមុនមកមែន ។ អ្នកស្រុកភាគច្រើនបានដឹងថា ខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើការនៅគុកទួលស្លែង ។ ខ្ញុំមិនតូចចិត្តទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំអាណិតប្រពន្ធ និងកូនរបស់ខ្ញុំ" ។

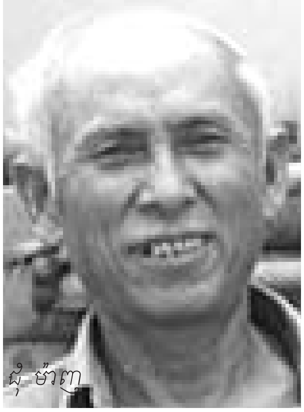
ជុំ ម៉ាញ

រៀងរាល់រដូវបុណ្យភ្ជុំ ជុំ ម៉ាញ បានយកម្ហូបអាហារទៅប្រគេនព្រះសង្ឃដើម្បីឧទ្ទិសដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រពន្ធនិងកូនរបស់គាត់ដែលខ្មែរក្រហមបានបាញ់សម្លាប់នៅនឹងមុខគាត់ ខណៈពេលដែលខ្មែរក្រហមកៀរអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ និងប្រជាជនឆ្ពោះទៅព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ។ ជុំ ម៉ាញ នៅនឹកឃើញរឿងរ៉ាវទាំងអស់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ជាងនេះទៅទៀតបន្ទាប់ពីឮថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិបង្កើតសាលាក្តីដើម្បីវិនិច្ឆ័យក្តីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម កាន់តែធ្វើឲ្យគាត់សម្រានមិនសូវលក់និងម្តងម្កាលយល់សប្តិឃើញអំពីជីវិតគាត់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។

ប៊ូ ម៉េង

ប៊ូ ម៉េង បានត្រឡប់ទៅរស់នៅស្រុកកំណើតវិញ បន្ទាប់ពីមានសំណាងរួចផុតពីការសម្លាប់រង្គាលនៅមន្ទីរស-២១ ។ ម៉េង បានរស់នៅក្នុងឃុំជាមួយគ្នានឹង ហ៊ឹម ហ៊ុយ អតីតអនុប្រធានកងការពារអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ និងធ្លាប់ដឹកអ្នកទោសយកទៅកន្លែងសម្លាប់នៅជើងឯក ។ ហ៊ុយ និយាយថា ឌុច ប្រធានមន្ទីរស-២១ និងហ៊ី អនុប្រធានមន្ទីរនេះធ្លាប់បញ្ជាគាត់ឲ្យសម្លាប់អ្នកទោសនៅជើងឯកចំនួន៩នាក់ ដោយវាយនឹងដែកគោលរទេះ ។ ម៉េង ស្អប់ ហ៊ុយ យ៉ាងខ្លាំងរហូតដល់ចង់សម្លាប់ ហ៊ុយ ដើម្បីសងនូវការឈឺចាប់ដែល ហ៊ុយ និងបក្ខពួកធ្លាប់បានធ្វើមកលើរូបគាត់កាលនៅមន្ទីរស-២១ ។

ឆ្ពោះទៅរកការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជា

អ្នកសិក្សាជាន់ខ្ពស់ជាច្រើននាក់បានព្យាយាមឲ្យនិយមន័យស្រដៀងៗគ្នា ចំពោះពាក្យ "ការផ្សះផ្សា" ។ សាស្ត្រាចារ្យ អែនឌ្រូ រីកបាយ បានពន្យល់ថា "ការផ្សះផ្សាគឺសំដៅទៅលើអនាគត ហើយតម្រូវឲ្យមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់អ្នកដែលបានបែកបាក់នឹងគ្នាតាមរយៈភាពអមិត្ត ។ ចំណុចសំខាន់នៃដំណើរការផ្សះផ្សា គឺការរៀបចំខ្លួនជាស្រេចរបស់មនុស្សក្នុងការប្រមើមើលទៅអនាគតមួយរួមគ្នា ។ ដើម្បីឲ្យមានអនាគតមួយរួមគ្នា មនុស្សទាំងនោះមិនត្រូវបំភ្លេច ប៉ុន្តែត្រូវចេះអត់ឱនចំពោះអតីតកាល ។ ដូច្នេះត្រូវស្ថិតនៅក្នុងដំហរមួយចង់ធ្វើដំណើរទៅមុខរួមគ្នា" ។ ហ៊ីស្សគីអាស អាសេហ្វា អធិប្បាយថា "ទ្រឹស្តីនៃការផ្សះផ្សាមិនមែនត្រឹមតែព្យាយាមរកដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហានានា ដែលជាដើមហេតុនៃជម្លោះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើការដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទំនាក់ទំនងរបស់ភាគីជម្លោះពីការមិនពេញចិត្តនិងប្រទូស្តរ៉ាយមកជាមិត្តភាព និងសុខដុមរមនា ។ ពិតណាស់ដើម្បីឲ្យគុណសម្បត្តិនេះកើតឡើង ភាគីទាំងសងខាងត្រូវចំណាយពេលនិងចូលរួមស្មើៗគ្នាយ៉ាងអស់ពីចិត្តនៅក្នុងដំណើរការឈានទៅរកដំណោះស្រាយ ។ សម្រាប់បញ្ហាការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជា លោក ឆាំង យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបញ្ជាក់ថា "ដើម្បីឲ្យមានការផ្សះផ្សាជាតិត្រូវតែប្រឈមមុខនឹងការពិតនិងរកយុត្តិធម៌" ។ លោក ឆាំង យុ បានបន្ថែមថា "ការពិត" នឹងនាំឲ្យមនុស្សរសាយចិត្ត ឬរសាយគំនុំ ហើយ"យុត្តិធម៌" គឺមិនមែនជាការសងសឹកទេ ។

អតីតយុទ្ធជនខ្មែរក្រហមជាច្រើនដែលខ្ញុំបានជួបសម្ភាសតែងតែយល់ថា ខ្លួនគឺជាជនរងគ្រោះនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ប៉ុន្តែនៅក្នុងក្រសែភ្នែកប្រជាជនដែលជាជនរងគ្រោះជាច្រើននាក់បានយល់ថាអ្នកទាំងនោះគឺជាជនដៃដល់ ។ ទាំងនេះគឺបញ្ហាស្មុគស្មាញដែលប្រជាជនខ្មែរកំពុងប្រឈមមុខ បន្ទាប់ពីការឆ្លងកាត់ផុតរលត់ទៅនៃ

របបខ្មែរក្រហម ។ នេះប្រសិនបើមិនបានស្តាប់ពាក្យសម្តីទាំងសងខាង តើយើងនឹងអាចបានដឹងអំពីការពិតយ៉ាងដូចម្តេច? តើធ្វើដូចម្តេចទៅទើបអាចរកយុត្តិធម៌ឲ្យជនរងគ្រោះក្រោមអំពើទារុណកម្មនិងសមាជិកគ្រួសាររបស់គេ? តើធ្វើដូចម្តេចដើម្បីអាចចៀសវាងបាននូវការសងសឹកគ្នាទៅវិញទៅមក? ប្រទេសកម្ពុជានឹងមិនអាចអភិវឌ្ឍទៅមុខជាមួយនឹងអតីតកាលបែបនេះបានឡើយ ។

ការពិតនិងការរសាយចិត្ត

ដោយកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងអស់គ្នានឹងនាំឲ្យមានការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជាពិតប្រាកដ ។ បទពិសោធន៍របស់ខ្ញុំក្នុងការនាំឲ្យមានការរសាយចិត្តដល់អតីតជនរងគ្រោះ និងជនដៃដល់មួយក្រុមនោះគឺផ្តល់ឱកាសឲ្យទាំងសងខាងនិយាយ"ការពិត" ។ ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយដែលអ្នកទាំងនោះរស់នៅដោយជិតដាមនិងវិលវល់ជាមួយនឹងអតីតកាលនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ ការបង្ហាញនូវការពិតតាមរបៀបនេះបន្តិចម្តងៗ ទាំងសងខាងកាន់តែយល់ច្បាស់អំពីមូលហេតុដែលនាំឲ្យមានការមិនចុះសម្រុងនឹងគ្នាកន្លងមក ហើយអាចទទួលស្គាល់ការពិតដោយស្ងៀមស្ងាត់នៅក្នុងចិត្ត ។ នៅទីបញ្ចប់ប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូលអាចសម្រេចបាននូវ"ការផ្សះផ្សាជាតិ" ។

ម៉ែន ឡាយ

ម៉ែន ឡាយ ភេទស្រី អាយុ៦៨ឆ្នាំ (សព្វថ្ងៃរស់នៅខេត្តកណ្តាល) បានបាត់កូនប្រុសរបស់គាត់ជិត៣០ឆ្នាំទៅហើយ ចាប់តាំងពីចូលបម្រើបដិវត្តន៍នៅឆ្នាំ១៩៧០ ។ គាត់មិនប្រាកដក្នុងចិត្តថា កូនប្រុសរបស់គាត់ស្លាប់ឬនៅរស់នៅឡើយទេ ។ នៅឆ្នាំ២០០១ ខ្ញុំបានទៅផ្ទះគាត់ជាមួយនឹងចម្លើយសារភាពរបស់ មិន កាន ដែលជាកូនប្រុសរបស់គាត់ ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ឡាយ បានដឹងច្បាស់ថា កូនប្រុសរបស់គាត់ត្រូវខ្មែរក្រហមសម្លាប់នៅមន្ទីរស-២១ ។ ឡាយ មានប្រសាសន៍ថា គាត់ឈប់រកគ្រូទាយអំពីជោគវាសនាកូនប្រុសរបស់គាត់ទៀតហើយ ហើយនឹងធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសកុសលដល់កូនប្រុសរបស់គាត់ ។ អ្នកស្រាវជ្រាវរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានជួបករណីស្រដៀងគ្នានេះជាច្រើន ។ នេះគឺជាអ្វីដែលយើងតែងតែនិយាយថា "ការពិតអាចធ្វើឲ្យអ្នកមានអារម្មណ៍ធូរស្បើយលែងខ្វាយខ្វល់" ។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៨៤ ទុយ គិន ត្រូវបានអាជ្ញាធរខេត្តកណ្តាលឃុំឃាំងអស់រយៈពេល១៨ខែ ដោយចោទប្រកាន់ពីបទធ្លាប់បម្រើការកងទ័ពខ្មែរក្រហម ។ ទោះបីជា គិន ត្រូវបានដោះលែងឲ្យមានសេរីភាពវិញក៏ដោយ ក៏គាត់ត្រូវចំណាយពេលវេលាជាច្រើនឆ្នាំ រស់នៅក្នុងភាពមន្ទិលសង្ស័យពីសំណាក់ញាតិជិតខាង ចំពោះអតីតភាពដែលជិតដាមពីរបបខ្មែរក្រហម ។ គិន បានដឹងថា អ្នកភូមិមួយចំនួនស្អប់គាត់ ហើយហៅគាត់ថាជា "ពួកខ្មែរក្រហម" ។ គិន និយាយថា "ខ្ញុំមិនខឹងនឹងគេទេ ។ នេះដោយសារតែខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើកងទ័ពនារីឲ្យ ប៉ុល ពត ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនដែលសម្លាប់មនុស្សទេ" ។ គ្រូពេទ្យឃុំម្នាក់ដែលធ្លាប់បានព្យាបាលជំងឺឲ្យ គិន បាននិយាយថា ពីមុនគាត់ស្អប់ គិន ខ្លាំងណាស់ ។ គាត់ចង់សម្លាប់ គិន ទៀតផង ពីព្រោះ គិន ជាកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ។ គ្រូពេទ្យរូបនេះបាននិយាយទៀតថា អ្នកភូមិមួយចំនួនក៏ធ្លាប់គិតដូចគាត់ដែរចំពោះអតីតកាលរបស់ គិន ។ បន្ទាប់ពីការព្យាបាលជំងឺរបស់ គិន កន្លងមកនិងការស្វែងយល់កាន់តែច្រើនអំពីរឿងរ៉ាវនេះ គ្រូពេទ្យរូបនោះបានប្រែប្រួលចិត្តយ៉ាងច្រើនចំពោះ គិន ។ គាត់បាននិយាយថា ឥឡូវនេះគាត់លែងស្អប់ គិន ទៀតហើយ ។ ការព្យាបាលពេលខ្លះគាត់មិនបានយកប្រាក់ពី គិន ឡើយ ។ គាត់បញ្ជាក់ថា គិន គ្រាន់តែជាឧបករណ៍របស់ខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះ ។

ឧទាហរណ៍ចុងក្រោយមួយទៀតគឺការផ្លាស់ប្តូរអារម្មណ៍របស់អតីតអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ម្នាក់ បន្ទាប់ពីបានគូរគំនូរអំពីរបបខ្មែរក្រហមជាច្រើនផ្ទាំង ។ ប៊ូ ម៉េង បានបំពេញភារកិច្ចជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្តដោយគូររូបភាពក្រោមប្រធានបទ "ការផ្សះផ្សាជាតិ" ដើម្បីបង្ហាញដល់មនុស្សជំនាន់ក្រោយអំពីរបបខ្មែរក្រហម ។ នៅមុនពេលគូរគំនូរឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ប៊ូ ម៉េង មានកំហឹងយ៉ាងខ្លាំងចំពោះ ហ៊ឹម ហ៊ុយ ដែលធ្លាប់បានធ្វើទារុណកម្មមកលើរូបគាត់ និងអ្នកទោសដទៃទៀតនៅទីនោះ ។ ប៉ុន្តែថ្មីៗនេះឆ្លើយនឹងសំណួរដែលថា "យល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះយុទ្ធជនខ្មែរក្រហម ជាពិសេស ហ៊ឹម ហ៊ុយ?" ។ ប៊ូ ម៉េង បានឆ្លើយថា

គាត់មិនចង់ឲ្យមានការសងសឹកគ្នាទៅវិញទៅមកមិនចេះចប់មិនចេះហើយនោះទេ ។ គេនឹងទទួលផលវិញតាមអំពើដែលគេធ្វើ ។ គេត្រូវតែប្រឈមមុខចំពោះមុខច្បាប់ ។

នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២ អតីតយុទ្ធជននៃមន្ទីរស-២១ ប្តុកុកទួលស្លែងចំនួនប្រាំមួយនាក់បានជួបជុំគ្នាឡើងវិញ នៅសារមន្ទីរឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែងតាមការស្នើសុំរបស់លោក ប៉ាន់ បុទ្ធី ដើម្បីថតខ្សែភាពយន្តឯកសារ ។ អ្នកទាំងនេះមិនបានស្លៀកសម្លៀកបំពាក់ខ្មៅ និងពាក់មួកកន្ទឹបដូចកាលពីសម័យបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហមនោះទេ ។ អ្នកទាំងនេះបានធ្វើដំណើរមួយៗចូលទៅក្នុងបរិវេណសារមន្ទីរឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែង ។ កាលពី២៧ឆ្នាំមុន អ្នកទាំងនោះបានចូលមកគុកទួលស្លែងក្នុងតួនាទីជាអ្នកចាប់អ្នកទោស អ្នកសួរចម្លើយអ្នកទោស អ្នកការពារអ្នកទោស អ្នកធ្វើបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោស និងអ្នកប្រហារជីវិតអ្នកទោស ។ អ្នកទាំងនេះបានប្រាប់ថា ការងារទាំងនោះធ្វើដើម្បីជាថ្នូរនឹងការរស់រានមានជីវិតតែប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រប់គ្នាបានសម្លឹងមើលដោយសភាពរន្ធត់ចិត្តចំពោះកេរដំណែលរបបខ្មែរក្រហមនៅក្នុងសារមន្ទីរឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែង ថ្វីដ្បិតតែធ្លាប់បានធ្វើការនៅទីនេះអស់រយៈពេលជិតបីឆ្នាំក៏ដោយ ។ ប្រាក់ ខន អតីតអ្នកសួរចម្លើយអ្នកទោសបាននិយាយថា នៅពេលដែលគាត់ចូលមកដល់សារមន្ទីរទួលស្លែង គាត់មានការរន្ធត់ចិត្តចំពោះរឿងរ៉ាវកាលពីមុន ពីព្រោះទីនេះជាកន្លែងសោកនាដកម្ម ។ គាត់មានការអៀនខ្មាសខ្លួនឯងដែលបានធ្វើទង្វើទាំងអស់នេះដែលជាអំពើឃោរឃៅ ប៉ុន្តែការភ័យខ្លាចនាពេលនេះមិនដល់ក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមទេ ។ ខន និយាយថា "នៅទីនេះបើយើងមិនធ្វើតាមបញ្ជាគេទេ នោះយើងនឹងឆាប់ស្លាប់បំផុត" ។

ចាប់តាំងពីចូលមកធ្វើការនៅមន្ទីរស-២១ ជាម សឿ អតីតយុទ្ធជនកងការពារអ្នកទោសម្នាក់ទៀតបានបញ្ជាក់ថា ឌុច ប្រធានមន្ទីរនេះមិនដែលអនុញ្ញាតឲ្យគាត់ទៅលេងផ្ទះជួបជុំឪពុកម្តាយម្តងណាទេ ។ សឿ រំឭកថា "កាលពីមុនកន្លែងនេះគួរឲ្យខ្លាចបំផុត ។ ចាប់តាំងពីខ្ញុំចាកចេញពីកន្លែងនេះ ខ្ញុំមិនដែលនឹកគិតថា នឹងមកកន្លែងនេះទៀតទេ ។ គុកទួលស្លែងជាកន្លែងឃុំឃាំងនិងធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោសយ៉ាងសាហាវព្រៃផ្សៃ ។ ឥឡូវនេះទួលស្លែងបានក្លាយទៅជាកន្លែងបង្ហាញសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា" ។ អតីតយុទ្ធជនមន្ទីរស-២១ទាំងប្រាំមួយនាក់បាននិយាយដូចៗគ្នាថា នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមយើងគិតតែពីខំធ្វើការរៀងៗខ្លួន ។ យើងមិនអាចជួបជុំនិងនិយាយទៅកាន់គ្នាដូចពេលនេះទេ ។ ការជជុំគ្នាគឺជាទោសឧក្រិដ្ឋ ។ នៅពេលដែលយើងបានជួបជុំគ្នារំឭកពីរឿងអតីតកាលឡើងវិញ ធ្វើឲ្យយើងមានអារម្មណ៍ធូរស្បើយ ។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាៈ ការចងចាំនិងយុត្តិធម៌

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាដែលបំពេញកិច្ចការ "ស្វែងរកការពិត" បានបង្កើតឡើងនៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៥ ដែលកាលនោះគឺជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីស្រាវជ្រាវអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជារបស់សាកលវិទ្យាល័យយែលសហរដ្ឋអាមេរិក ។ នៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៧ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានក្លាយជាស្ថាប័នឯករាជ្យកម្ពុជាដែលសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងថែរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្ររបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដោយសហការជាមួយអ្នកស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់អន្តរជាតិ ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានគោលដៅចម្បងពីរគឺៈ ទី១) កត់ត្រា និងថែរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្ររបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ និងទី២) ចងក្រង និងរៀបចំពត៌មានដែលមានតម្លៃសម្រាប់តុលាការខ្មែរក្រហមនាពេលខាងមុខ ។ គោលដៅចម្បងទាំងពីរនេះគឺដើម្បីជំរុញ "ការចងចាំ" និង"យុត្តិធម៌"ព្រមទាំងកសាងមូលដ្ឋានច្បាប់និងការផ្សះផ្សាជាតិនៅកម្ពុជាពិតប្រាកដ ។

ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅនៃ "ការចងចាំ" និង "យុត្តិធម៌" មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបង្កើតនូវមូលដ្ឋានកម្មវិធីការងារចំនួន៨ ក្នុងគោលបំណងបង្ហាញឲ្យកាន់តែច្បាស់នូវប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមផ្សព្វផ្សាយពត៌មានទាំងនេះទៅឲ្យសាធារណជនបានដឹង និងជំរុញឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវ និងផ្សះផ្សាជាតិនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ គម្រោងការសំខាន់ៗរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជារួមមាន÷ ១) ការចងក្រងឯកសារ ២) ការបង្កើតផែនទីទីតាំងរណ្តៅសាកសពជនរងគ្រោះ ៣) ការថតឯកសារជាមីក្រូហ្វីល ៤) ការស្រាវជ្រាវ ៥) ការបោះផ្សាយ ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកការពិត ៦) ការជំរុញឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវ ៧) ការបកប្រែ និងការបោះពុម្ពផ្សាយ និង៨) ការសិក្សាអំពីលលាដ៍ក្បាល

សាកសពជនរងគ្រោះ ។ ជាមួយគ្នានេះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបង្កើតឡើងនូវកម្មវិធីការងារបន្ទាប់បន្សំផ្សេងទៀតដូចជា÷ ក) ការព្យាបាលជំងឺចិត្តសាស្ត្រដល់ជនរងគ្រោះក្រោមអំពើទារុណកម្ម ខ) ការបង្កើតសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រ គ) ប្រវត្តិសាស្ត្រផ្ទាល់មាត់សម្រាប់បណ្ណសារវីដេអូ ឃ) បណ្ណសាររូបថតឌីជីថល ង) ប្រមូលផ្តុំនិងពិនិត្យឯកសារពាក្យបណ្តឹង(ញត្តិ) និងច) ការបង្កើតតំណាងនៅតាមតំបន់ ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានអនុវត្តកម្មវិធីបន្ទាប់បន្សំនេះជាបណ្តើរៗរួចមកហើយ ។ ដោយឯកឯងនិងដោយរួមគ្នាគម្រោងការនីមួយៗនឹងក្លាយទៅជាវិភាគទានដ៏ធំធេងដល់គោលបំណងថែរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមដើម្បីឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវនិងការផ្សះផ្សានៅកម្ពុជា ។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកំពុងចងក្រងនូវប្រវត្តិសាស្ត្រពិតមួយអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកំពុងតែបញ្ចេញឈ្មោះចារីនៃបទល្មើសនិងប្រាប់ឲ្យដឹងអំពីជោគវាសនាជនរងគ្រោះដែលបានបាត់ខ្លួន ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកំពុងតែបើកឯកសារសម្ងាត់បន្សល់ទុកដោយសន្តិសុខកណ្តាលនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកំពុងតែរិះរកនូវការបង្រួបបង្រួមផ្សះផ្សាជាតិតាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ក្រោយពីសោកនាដកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ ។

ឥទ្ធិពលរសាយចិត្តដែលចេញអំពី“ការពិត” សបញ្ជាក់ឲ្យឃើញអំពីគោលដៅការងាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ ការបង្ហាញនូវការពិតតាមរយៈការស្រាវជ្រាវជាវិទ្យាសាស្ត្រពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍បន្តិចម្តងៗប្រជាជនកម្ពុជាអាចទទួលស្គាល់នូវការពិតដោយស្ងៀមស្ងាត់នៅក្នុងចិត្ត ។ ទោះបីថាតុលាការដែលគួរឲ្យទុកចិត្តនឹងចេញជារូបរាងក្នុងពេលខាងមុខនេះក្តី ក៏អ្វីដែលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបាននឹងកំពុងធ្វើនេះគឺមានគោលបំណងនាំមកនូវ “ការផ្លាស់ប្តូរភ្លាមៗនិងគួរឲ្យកត់សម្គាល់” ដល់ប្រទេសកម្ពុជានិងប្រជាជនកម្ពុជាម្នាក់ៗហើយទីបញ្ចប់នឹងអាចនាំដល់ “ការផ្សះផ្សាជាតិ” ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

ជាមួយនឹងការខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានទទួលជោគជ័យជាច្រើនក្នុងការធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះក្រោមអំពើទារុណកម្មនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមបានដឹងអំពីការពិតនិងការផ្លាស់ប្តូរអារម្មណ៍ ព្រមទាំងការជំរុញឲ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាផ្លូវការរវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីរៀបចំ “ដំណើរការជំនុំជម្រះក្តីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម” ។

សន្និដ្ឋានៈ គ្មានការពិត គ្មានយុត្តិធម៌, គ្មានយុត្តិធម៌ គ្មានការផ្សះផ្សាជាតិ

ក្នុងករណីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ជាការច្បាស់ណាស់ថាប្រជាជនកម្ពុជាជាច្រើននាក់នៅតែរងឥទ្ធិពលពីរបបខ្មែរក្រហមនៅឡើយ ហើយចាំបាច់ត្រូវតែមានការផ្លាស់ប្តូរអារម្មណ៍ឡើងវិញ ។ ការពាំនាំរបស់ខ្ញុំនូវសំឡេងរបស់ជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់និងកិច្ចការរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាគឺផ្អែកលើជំនឿមួយថា តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនឹងជួយនាំមកនូវការផ្លាស់ប្តូរភ្លាមៗ និងគួរឲ្យកត់សម្គាល់ជាមិនខាន ។ នៅពេលតុលាការខ្មែរក្រហមកើតមានឡើងពិតប្រាកដនោះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាប្រាកដជានឹងមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ភ័ស្តុតាងប្រឆាំងអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម និងជាប្រភពពត៌មានដ៏ចម្បងទាក់ទងទៅនឹងតុលាការនេះ ។ ជាការពិតណាស់ នៅពេលមានតុលាការការងារទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រ ការជួបជាមួយសាធារណជន និងគម្រោងការផ្សេងៗទៀតរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជានៅតែមានដំណើរការដដែល ។ តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនឹងក្លាយជាព្រនង់មួយវាយបំបាក់វប្បធម៌ “និទណ្ឌទោស” (ភាពគ្មានទោស) ។ ការជំនុំជម្រះនឹងផ្តល់ឲ្យជនរងគ្រោះភាគច្រើននូវភាពធូរស្បើយក្នុងអារម្មណ៍ព្រមទាំងបង្ហាញដល់មហាជននូវហេតុការណ៍សម្ងាត់ផ្សេងៗជុំវិញអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ដែលជាពត៌មានដែលប្រជាជនមិនបានដឹងពីមុនមក ។ ការដឹងនូវពត៌មានចេញពីតុលាការនេះនឹងក្លាយជាការរំសាយចិត្តសម្រាប់អ្នកដែលកំពុងទទួលផលប៉ះពាល់ពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ។ ជាមួយនឹងលទ្ធផលទាំងនេះ ប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលបានសន្តិភាពប្រជាធិបតេយ្យ និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព ។ ហេតុការណ៍នេះនឹងចូលទៅក្នុងករណីមួយហៅថា“ការពិតអាចធ្វើឲ្យអ្នកមានអារម្មណ៍ធូរស្បើយលែងខ្វល់ខ្វាយ” ។ តាមវិធីនេះ តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនឹងបានរួមចំណែកដល់“ការផ្សះផ្សាជាតិ” ពិតប្រាកដមិនខាន ។ **ហ៊ុយ វណ្ណៈ**